

STRATEGIC MECHANISMS OF ECONOMIC POLICY IN GEORGIA

REVAZ LORDKIPANIDZE

Academic of the Georgian Academy of Economic Sciences,
with the highest grade in the Harvard University course "US Government"
E-mail: revazlordkipanidze@gmail.com
Tel.:+995 557007217

ABSTRACT

The study confirmed that in the process of globalization, some material benefits and risks associated with them have increased significantly, and society should seriously think about what characteristics (non-corruption, qualification, including business) and, therefore, what kind of human enrichment will be acceptable (effective) in the future. Accordingly, what kind of competition, as the main motivator of the economy, will be based on the principles of true spirituality and economic expediency.

According to the author, from the new year 2021, with the overcoming of the pandemic, government orders and recommendatory planning tools will acquire the function of important regulators in the aforementioned strategic tasks. The author claims that there is no other way.

Keywords: Economic policy, strategic mechanisms, government order, recommendatory plan.

ეკონომიკური პოლიტიკის სტრატეგიული მექანიზმები საქართველოში

რევაზ ლორთქიფანიძე

საქართველოს ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემიის
აკადემიკოსი, ჰარვარდის უნივერსიტეტის უმაღლესი
შეფასებით კურსში „აშშ მთავრობა“
557007217; revazlordkipanidze@gmail.com

ანოტაცია

კვლევის შედეგად, დადასტურდა, რომ, გლობალიზაციის პროცესში, მნიშვნელოვნად გაიზარდა გარკვეული მატერიალური სიკეთეები და რისკებიც მისგან და საზოგადოება სერიოზულად უნდა დაფიქრდეს, თუ კომპიუტერული სიჩქარეების მომავალში, როგორი საქმიანი თვისებები (არაკორუფციული, კვალიფიკაციაზე დაფუძნებული, მ.შ. ბიზნესშიც) და, გამომდინარე, როგორი გამდიდრება იქნება ადამიანისთვის გამართლებული (ეფექტიანი). შესაბამისად, როგორი კონკურენცია, როგორც ეკონომიკის მთავარი მოტივატორი, დაეფუძნება ჭეშმარიტი სულიერებისა და ეკონომიკური მიზანშეწონილობის პრინციპებს.

ავტორის აზრით, ახალი 2021 წლიდან, პანდემიის დაძლევისასთან ერთად, სახელმწიფო შეკვეთები და საგვემო ინსტრუმენტები, ზემოაღნიშნულ სტრატეგიულ ამოცანებში, მნიშვნელოვანი მომწესრიგებლის ფუნქციას შეიძენს. ავტორი ასაბუთებს, რომ სხვა გზა არც არსებობს.

საკვანძო სიტყვები. ეკონომიკური პოლიტიკა, სტრატეგიული მექანიზმები, სახელმწიფო შეკვეთა, სარეკომენდაციო გეგმა.

შესავალი

ზოგმა შეიძლება იკითხოს, თუ რას ნიშნავს სტრატეგიული მექანიზმები ეკონომიკაში? ეკონომიკური მექანიზმების ამ კონტექსტში გააზრება ახალ (გლობალურ) რეალობაში უმნიშვნელოვანესი (სტრატეგიული) ეკონომიკურ-პოლიტიკური გადაწყვეტილებების გრძელვადიანად გააზრებისა და მოქმედებების მწვავე აუცილებლობებმა გამოიწვია.

ეკონომიკურად განვითარებული ნებისმიერი ქვეყნის მართვის სისტემებს თუ გადავხედავთ, საკმაოდ მკაცრი რეგულაციები და ეროვნული ინტერესების დამცავი მოქნილი სტრატეგიული გეგმები აბსოლუტურად ყველგან გამოიყენება. თუმცა, განსხვავებით აღნიშნულისგან, საქართველოში უკონტროლოდ გატარებულმა «შოკურმა თერაპიამ», მართვის გამოუცდლობისა და კომუნისტური წარსულის გარკვეული დადებითი ტენდენციების დაუკვირვებლობით საზიანოდ «ჩამონერის» გამო, ერთი უკიდურეობიდან უარეს მეორეში მოგვაცქია.

შედეგად, გასული და მიმდინარე საუკუნეების მიჯნის ცნობილი ზემოაღნიშნული მოვლენების გახანგრძლივებით, სტრატეგიული გეგმებიც მთლიანად მოიშალა და ნაჩქარევად გატარებულმა პრივატიზებამ და გაუაზრებელმა «ლიბერალიზებამ», მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის დაპირებული ამოქმედების ნაცვლად, მათი თითქმის სრული კოლაფსი გამოიწვია.

ძირითადი ტექსტი

ეკონომიკური სტრატეგიისა და პოლიტიკის თანამედროვე საკითხებთან დაკავშირებული შრომების განზოგადებით [1-7], ვფიქრობთ, სასიცოცხლო მნიშვნელობით გამოიკვეთა ეკონომიკური პოლიტიკის შემდეგი 3 უმთავრესი პრიორიტეტული მართულება:

1) **ევროკავშირის კანონმდებლობასა და მომავალი ელექტრონული სამყაროს რეალობასთან გონივრული ჰარმონიზება;**

2) **საერთაშორისო და ეროვნული ეკონომიკის დამოუკიდებლობის ინტერესების არგუმენტირებული დაბალანსება, მ.შ. სარეკომენდაციო გეგმა-შეკვეთების გამოცდილების გამოყენება (ინოვაციური ტექნოლოგიური გიგანტების დამატებითი სტიმულირებისათვის ამერიკული სახელმწიფო შეკვეთები სილიკონის ველზე, იაპონური საგემო კაპიტალიზმი, გერმანული სოციალური ბაზარი, მრავალი სხვა მაგალითი) და სტრატეგიულ ობიექტებზე სახელმწიფო კონტროლის შენარჩუნება, ხოლო გარკვეულ - უკვე დაკარგულ შემთხვევებში,**

დაუყოვნებელი აღდგენა (გამოსყიდვის ან შეუსრულებელი ვალდებულებების გათვალისწინებით, ჩამორთმევის გზებით);

3) **კეთილსინდისიერი მცირე, საშუალო და მსხვილი ბიზნესების არსებითი ხელშეწყობისათვის, ეკონომიკური კლასტერების გამოცხადება, სახელმწიფო და მუნიციპალური ხელისუფლების, უნივერსიტეტებისა და ბანკების ურთიერთხელსაყრელი ჩართულობით.** შესაბამისად, სახელმწიფოს მზრუნველი მონაწილეობით, ქსელური მენეჯმენტის მექანიზმების გამოყენება კერძო სამართლის იურიდიულ პირებში.

ქართულ ეკონომიკას, გასული ათასწლეულიდან, გახანგრძლივებულ უმწვავეს ქრონიკულ სენად ექსპორტ-იმპორტის უმძიმესი უარყოფითი სალდოც გადმოჰყვა, რომლის საწინააღმდეგოდ ექსპორტის დაბეგვრის 0-ვანი განაკვეთი იქნა შემოღებული, რაც, ერთი შეხედვით საუკეთესო გზად ჩანდა ჯერ კიდევ 90-იან წლებში, მაგრამ, ჩემი გაანგარიშებით, ამ „სტიმულს“ საწინააღმდეგო ეფექტის მოქმედებები გამოუვლინდა და სასწრაფოდ შესაცვლელია რეფორმირებადი პარლამენტის მიერ. შეღავათი მხოლოდ მზა პროდუქციაზე უნდა გავრცელდეს და არავითარ შემთხვევაში მასალაებსა და ნედლეულზე, არც ნახევარფაბრიკატებზე.

ამ მხრივაც, საწინააღმდეგო ეფექტი გამოიწვია მართვის გამოუცდებლობამ და შესაბამისმა შეცდომებმა. კერძოდ, სათანადოდ ვერ იქნა შეფასებული გარემოება, რომ ქვეყანაში ადგილობრივი მენარმეობა ჯერ კიდევ სუსტია, მისი პროდუქცია კი არაკონკურენტუნარიანი. შედეგად, აღნიშნული საგადასახადო შეღავათით შენიღბულმა ფარულმა გარე მონოპოლიებმა ისარგებლეს და, ქვეყნიდან მზა პროდუქციის ნაცვლად, უნიკალურმა ნედლეულმა დაიწყო მასობრივი გადინება, რამაც, ისედაც სუსტად ადგილობრივი მენარმეობას საფუძველი გამოაცალა, შესაბამისად, უარყოფითად იმოქმედა დასაქმებისა და ცხოვრების დონის მაჩვენებლებზეც. გატანილი ნედლეული, უკვე გაძვირებული მზა პროდუქციაში, იმპორტად გვიბრუნდება, რაც, ბუნებრივია, აორმაგებს საწინააღმდეგო ეფექტის მოქმედებას.

ამასთანავე, საჭიროა სათანადოდ შეფასდეს, რომ საქართველო ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი გეოპოლიტიკური კვანძია მსოფლიოში და თანამედროვე პირობებში მას იმვითავე ისტორიული შესაძლებლობებიც მიეცემა ეკონომიკური დაწინაურებისათვის, მათ შორის, როგორც მეცნიერებატევადი წარმოების ქვედარგებში, ასევე, უნიკალურ სოფლის მეურნეობასა და უმწვავესი საჭიროების ჯანდაცვითი მომსა-

ხურების თანამედროვე მიმართულებებით.

არ შეიძლება არ აღინიშნოს, რომ საქართველოში ინიცირებული ეკონომიკური პოლიტიკა მსოფლიოში უნიკალური საყოველთაო ჯანდაცვის რეფორმის გატარებით წარმოიჩინდა, რომელიც, ფაქტობრივად, ამერიკული (მედიქეიდ), გერმანული (ბისმარკი) და ინგლისური (ბევერიჯი) მოდელების შეხამებული განვითარებაა.

კოვიდ-19-ის ძალზე სახიფათოდ გამწვავებულმა მე-2 ტალღამ გვაჩვენა, რომ ჩინეთისა და სხვა კომუნისტური ქვეყნების გადასვლამ საბაზრო ეკონომიკაზე, ჯერ სრულად ვერ შეცვალა კომუნისტური მართვის სუბიექტური სტილი მედიცინაში, სადაც სასიცოხლოდ აუცილებელია საერთაშორისო მონიტორინგის გამკაცრება. ზოგს ჰგონია, რომ საბჭოთა იმპერია რომ დაიშალა და მისი გავლენები მოიშალა პოლიტიკურად, მისი ეკონომიკური პრობლემები და მენტალიტეტიც გაქრა. ეს არ არის ასე მარტივი ცალსახა ამოცანა. მაგალითისათვის, მთავარი ექიმის «ინსტიტუტი» ჯერ კიდევ მძიმე ტვირთად აწევს სამედიცინო საზოგადოებას.

სსრკ-ს ჰქონდა გარკვეული დადებითი ასპექტები და ზოგი მთავარი ექიმი იყო კიდევაც გამართლებული, მაგრამ პროფესიონალი ექიმი ვერაფრით იქცევა კარგ ხელმძღვანელად, ისევე, როგორც თევზი ხმელეთზე ვერაფრით იუფროსებს და თავსაც დაილუპავს ან ანეგდოტურად სასაცილო მდგომარეობაში ჩავარდება. ტექნიკურად სუსტად მომზადებული ფეხბურთელის მაგალითს თუ ავიღებთ, ის, საუკეთესო შემთხვევაში, მეტწილად უხეშობაზე გადადის.

ასევე იყვნენ მთავარი ექიმები - მცირე დიქტატორებად გვევლინებოდნენ ხშირად თავიანთ საავადმყოფოებში და ახლაც, მათი მემკვიდრეები, ფარული თუ ცხადი გზებით, ყოველმხრივ ცდილობენ შეინარჩუნონ გავლენები მენეჯმენტში. თანამედროვე მენეჯმენტი მხოლოდ კერძო ბიზნესის მართვა არაა და მასში მზრუნველად ერევა სახელმწიფო და თანამედროვე გაეროც კი, მაგალითისათვის, მსოფლიო ბანკის საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციის (IFC) სახით, რომელშიც აქციონერებად მთელი რიგი პროგრესული სახელმწიფოები დანიშნაურდნენ.

როგორც ადრინდელ კვლევებში წარმოჩინდა, მომავალი ელექტრონული კომერციის მონინალ-მდეგეები აგრძელებენ ქილიკს (დღესაც შეეყვარე ცხვრის ტყავში მოჩვენებით შემოსილ ასეთ „გენიოსებს“), რომ ელექტრონიკა გაზრდის უმუშევრობას და დიდ დეპრესიას გამოიწვევს ნავთობისა და გაზის გიგანტების გაკოტრებითა და ელექტრონული კრიპტოვალუტების გაუფასურებით, მაგრამ ეს ასე

არ იქნება. ნამდვილად „არაფერი იკარგება“ - აღნიშნული გიგანტები ასევე მზარდი ნავთობქიმიის მიმართულებებზე შეიძლება გადაერთონ, კრიპტოვალუტები მეტად ღია ელექტრონულ ფულად ერთეულებად განვითარდება, ხოლო უმუშევრობა, პირიქით, შემცირდება დასაქმების ინდივიდუალური მექანიზმების გაძლიერების გზით.

დასკვნისათვის

როგორც ხაზგასმით აღვნიშნავთ და ვიხილავთ ჩვენს კვლევებში, გლობალურ ეკონომიკაში მნიშვნელოვანი ცვლილებების ჟამი დადგა, რაც კორონავირუსული პანდემიის რეალობამ კიდევ უფრო თვალსაჩინოდ წარმოაჩინა. ბიზნეს-პროცესებისათვის, განსაკუთრებით აქტუალური ხდება ინფორმაციების ოპერატიული გაცვლისა და ფინანსების მართვის მაქსიმალურად უდანაკარგო საერთაშორისო და ლოკალური მექანიზმების ამოქმედება.

ამჟამად გამოიკვეთა, რომ გონივრულად ორგანიზებული საბაზრო ინსტიტუტების შედეგად, ბიზნეს-პროცესები მეტად გამჭვირვალე გახდება, შედეგად, კონკურენტული გარემო მეტად გაჯანსაღდება, გზა დაეკეტება ფარული მონოპოლიების უმართაობას, მნიშვნელოვნად შემცირდება მენეჯერული ხარჯები და მასობრივი სიღარიბე და არნახული გასაქანი მიეცემა ეკოლოგიურად სუფთა ტექნოლოგიების გამოყენებას.

ყოველივე ზემოაღნიშნული მეტყველებს, რომ გასული წლის ჩვენი ყველა ის კვლევა, რომლებიც კონკურენციის შეფასების ფიზიკურ-მათემატიკური მეთოდების გამოყენებასა და, ჰარვარდული გამოცდილებით, მენეჯერული ხარჯების შემცირებას უკავშირდება, განსაკუთრებით გამოყენებადი გახდება. მართალია, მსოფლიო მეურნეობის მომავალი უკავშირდება კრიმინალური კიბერშეტევების მნიშვნელოვან საფრთხეებსაც, მაგრამ, აღნიშნულს, საერთაშორისო თანამაგობრობის აქტიური ჩართულობის გაფართოებით უნდა დავუპირისპირდეთ.

მოგეხსენებათ, ინტერნეტთან ერთად, მსოფლიო ეკონომიკაში საბოლოოდ გამოიკვეთა მსოფლიო ბაზრის ფენომენიც, შესაბამისად, გაიზარდა მატერიალური სიკეთეები და რისკებიც მისგან და საზოგადოება სერიოზულად უნდა დაფიქრდეს, თუ კომპიუტერული სიჩქარეების მომავალში, როგორი მართლზომიერი (არაკორუფციული, კვალიფიკაციაზე დაფუძნებული, მ.შ. ბიზნესშიც) გამდიდრება იქნება ადამიანისთვის გამართლებული (ეფექტიანი) და, შესაბამისად, როგორი კონკურენცია, როგორც ეკონომიკის მთავარი მოტივატორი, დაეფუძნება

ჭეშმარიტი სულიერებისა და ეკონომიკური მიზან-შენიშვნის პრინციპებს.

დარწმუნებული ვარ, რომ ახალი 2021 წლიდან, პანდემიის დაძლევისთან ერთად, სახელმწიფო შეკ-

ვეთები და რეკომენდაციული საგემო ინსტრუმენტები, ზემოაღნიშნულ სტრატეგიულ ამოცანებში, მნიშვნელოვანი მომხსარიგებლის ფუნქციას შეიძენს. სხვა გზა არც არსებობს.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. Karchava, L. and Kutaladze, E., 2020. Tourism as one of the priority directions in Georgia/ტურიზმი როგორც ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულება საქართველოში. The New Economist, 15(2, 2020), pp.1-1.
<http://www.neweconomist.com.ge/journal/article/Tourism-as-one-of-the-priority-directions-in-Georgia-turizmi-rogorc-erT-erTi-prioritetuli-mimarTuleba-sakarTveloSi-1603913380>
2. Karchava, L., 2018. Theoretical basics of business communication and Its connection with other sciences/ბიზნესკომუნიკაციების თეორიული საფუძვლები და მისი კავშირი სხვა მეცნიერებებთან. The New Economist, 13(3, 2018), pp.1-1.
<http://neweconomist.com.ge/journal/article/bizneskomunikaciebis-Teoriuli-sapuZvlebi-da-misikavSiri-sxva-mecnierebebTan-1594468243>
3. Karchava, L., 2014. Again about the investment environment in Georgia Or what kind of investor do we need?/ისევ საინვესტიციო გარემოს შესახებ საქართველოში ანუ როგორი ინვესტორი გვჭირდება?. The New Economist, 9(3, 2014), pp.1-1.
<http://neweconomist.com.ge/journal/article/Again-about-the-investment-environment-in-Georgia-Or-what-kind-of-investor-do-we-need-1597473717>
4. Karchava, L., 2012. Business-communications. Tbilisi, Loi, 328.
5. Lordkipanidze R. Objective Laws from Wise Competition and Marathon of Life for Strengthen INTERPOL. - By studying of scientific courses at Harvard, St. Petersburg and I. Javakhishvili Tbilisi Universities: 2021: 726.
<http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.2.13704.24320>
6. Lordkipanidze R. Practical application of my 700 works at the Researchgate
<http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.2.26557.49125>
7. Lordkipanidze R. For creation (with UN assistance) anti-pandemic and anti-conflict economic zones "Wealth Catalyzing". - Theses on Law, Economic Policy and Money: Issue N3: 2021.
<http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.2.28326.96325>
8. Lomia, E., 2020. „ახალი მსოფლიო წესრიგის“ ისტორიული ნარატივები. The New Economist, 15(1, 2020), pp.1-1.
9. Lomia, E., 2020. The Evaluation of Russia's foreign policy towards Georgia following the 'Rose Revolution'. Journal of Liberty and International affairs, 6(1), pp.112-128.
10. Lomia, E., 2017. The United States-Russia Relations Before and After Russia's Intervention in Georgia and Ukraine.
11. Mgeladze, L., 2020. Future Economy and Georgia/მომავლის ეკონომიკა და საქართველო. The New Economist, 15(2, 2020), pp.1-1.
12. Mgeladze, L., 2020. მკვდრადშობილი საჯარო სამსახურის მაკოორდინირებელი ინსტიტუტი. The New Economist, 15(1, 2020), pp.1-1.
13. Mgeladze, L., 2019. ეროვნული ვალუტა საქართველოში, ეკონომიკური განვითარების შემაფერხებელი თუ ხელშემწყობი ინსტრუმენტი. The New Economist, 14(2, 2019), pp.1-1.
14. Lasha Tabatadze, „The New Vision of Modern Management Theory“, The New Economist, No 1-2 (2020), Vol 15, Issue 1;
15. Lasha Tabatadze, „The Evolution of Management Theories“, The New Economist No 3-4 (2019), Vol 14, Issue 2;